

Demersul Platformei pentru Egalitate de Gen cu privire la adoptarea Proiectului nr. 180 în lectură finală

Stimate deputate și stimați deputați,

Platforma pentru egalitate de gen reiterează necesitatea și salută discutarea finală a setului de modificări legislative în domeniul asigurării egalității *de facto* dintre femei și bărbați (proiectului de lege nr. 180). În urma multiplelor dezbateri și concluziilor discuțiilor între Parlamentului și reprezentanților societății civile din 28 martie 2016, Vă reținem cerințele minime înaintate, de către grupurile care militează pentru egalitate de gen, în contextul amendamentelor legislative menționate.

1. Introducerea unui sistem eficient de cote minime de reprezentare pentru femei și bărbați pe listele de candidați.

Bazându-ne pe analiza experiențelor de implementare a sistemelor de cote în țările membre ale Uniunii Europene, cât și a statelor membre ale OSCE, reținem că un sistem de cote eficient în R. Moldova trebuie să cuprindă în mod obligatoriu următoarele elemente: **(1) stabilirea unei cote procentuale minime de 40%. (2) susținerea prevederilor de plasament, astfel încât cota procentuală să se aplice pentru fiecare cinci locuri din lista candidaților. (3) Susținerea sancțiunilor prin refuzul de a înregistra concurenții electorali care nu respectă toate prevederile sistemului de cote.**

(1) Cota minimă de 30% va fi inutilă, deoarece aceasta a fost atinsă încă în anul 2005. În ultimele cinci scrutine parlamentare, procentul femeilor candidate în alegerile parlamentare a fost aproape de 30%, fapt care nu a contribuit semnificativ la sporirea numărului de femei în Parlament (vezi figura 1). De aceea, este necesară adoptarea cotei minime de 40%¹.

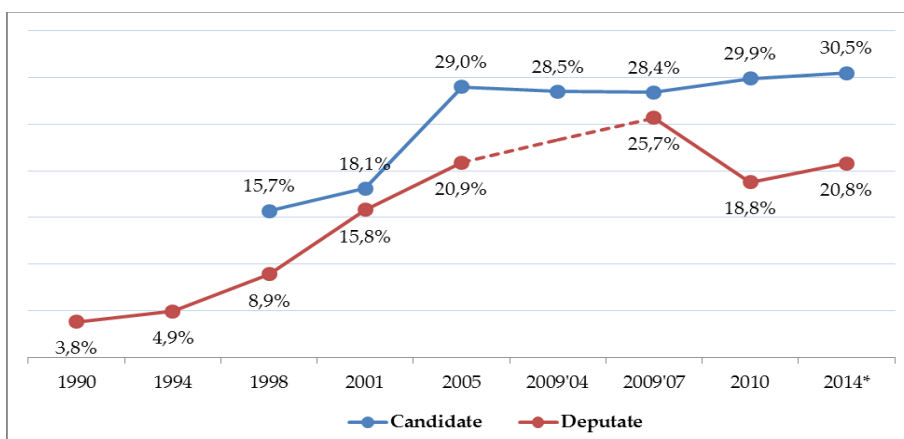

Figura 1: Ponderea femeilor în rândul candidaților la funcția de deputată în Parlamentul Republicii Moldova, perioada 1990 (1998) –2014

(2) Fără prevederi de plasament, introducerea cotei nu va avea rezultatul scontat. Aspectele ce țin de aplicarea sistemului de cote trebuie să se refere la locurile efectiv eligibile. Experiența alegerilor 1998-2014 arată că există tendința de a plasa candidatele femei mai mult spre sfârșitul listei (figura 2). De aceea, este imperativ ca prevederile ce țin de plasament pentru fiecare cinci locuri din lista de candidați să fie păstrate.

¹Recomandarea Rec(2003)3 a Comitetului de Miniștri din cadrul Consiliului Europei către statele membre privind participarea egală a femeilor și bărbaților în procesul decizional politic și public stabilește cota minimă ca fiind de 40%.

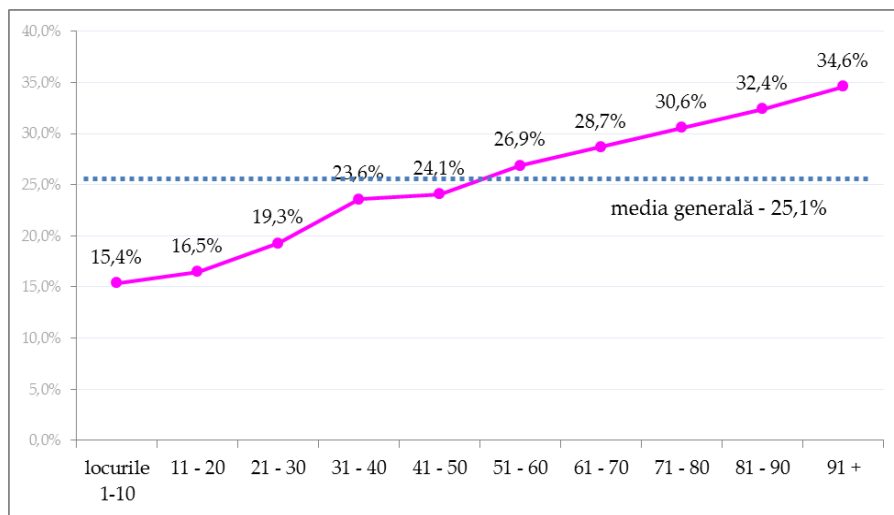

Figura: 2 Cum sunt plasate femeile candidate în cadrul liste, Alegerile Parlamentare 1998-2014

(3) Cea mai eficientă metodă de a aplica cotele de reprezentare este instituirea sancțiunii – prin refuzarea de a înregistra lista de candidați. Majoritatea statelor examinate (12 din 15) care au adoptat sistem de cote au introdus și prevederi ce specifică sancțiuni pentru încălcarea prevederilor referitor la cote. Sancțiunile introduse de aceste țări pot fi împărțite în două categorii: sancțiuni de ordin financiar și de sancțiuni privind participarea în cursa electorală. Particularitățile acestor sancțiuni sunt sintetizată în tabelul de mai jos.

Sancțiuni	
De ordin financiar	La înregistrare în cursa electorală
Albania – Partidul care nu respectă Legea va primi cu 10 % mai puțin din contribuția de la stat pentru Campania electorală.	Armenia – Partidele nu vor fi înregistrate.
Croația – Partidele care au mai multe femei alese în Parlament vor primi cu 10% mai multe fonduri.	Italia
Franța – Dacă diferența dintre numărul de bărbați și femei este mai mare decât 2%, partidului sau grupului i se va micșora subsidiile cu 75 % (Legea 88-227, Art. 9-1).	Belgia – Dacă un partid nu respectă compoziția în bază de gen, atunci lista acestuia va fi refuzată de către Autoritățile Electorale (Codul Electoral, Art. 119).
Portugalia – Dacă o listă nu corespunde Legii privind cota legislativă, incorectitudinea va fi făcută public și vor fi aplicate sancțiuni financiare în dependență de nivelul inegalității. Sancțiunile financiare nu vor fi aplicate listelor de 3 candidați.	Kîrgîzstan – Listele care nu vor întruni cerințele de cotă vor fi respinse de către Comisia Electorală (Codul Electoral, Art. 27 (5)).
	Macedonia – Listele care nu vor întruni cerințele de cotă vor fi respinse de către Comisia Electorală (Codul Electoral, Art. 67 (1-4)).
	Serbia – Dacă o listă electorală nu va prevedea cel puțin 30% reprezentanți ai fiecărui gen și nu va rezerva fiecare al 4-lea loc pentru categoria de sex minoritară, atunci Comisia Electorală Republicană va refuza să aprobe lista (Legea

	privind Reprezentanții aleși, Art. 40a).
	Slovenia – Lista va fi respinsă
	Spania – Listele care nu vor întruni cerințele de cotă nu vor fi aprobate de către Comisia Electorală la nivel de provincie. Partidelor le este oferită o perioadă scurtă de timp pentru modificarea listei.

Tabell. *Sanctiuni în cazul nerespectării cotelor legislative*

Astfel, **înstituirea sancțiunii prin refuzul de înregistrare a listei de candidați** este: (i) cea mai utilizată metodă de implementare a cotelor minime, (ii) CEC a avizat pozitiv această propunere, (iii) prevederea dată nu va putea fi utilizată pentru a defavoriza anumiți concurenți electorali deoarece o prevedere similară deja se conține în Codul Electoral². Prin analogie, prevederile cu privire la obligativitatea cotei minime de reprezentare vor fi aplicate similar și anume după înregistrarea listei de candidați de către concurentul electoral, acesta nu va mai putea fi scos din cursa electorală, dar va fi atenționat de către CEC în cazul în care modificările ulterioare nu se vor încadra în condițiile impuse de cota minimă.

Dacă Parlamentul optează pentru introducerea sancțiunilor financiare, cerem ca aceasta să ia forma lipsirii finanțării din sursele publice a concurentului electoral (partid, bloc electoral) **pe întreaga perioadă a mandatului.**

2. Introducerea concediului paternal care va spori implicarea taților în creșterea copiilor.

Platforma pentru Egalitate de Gen susține amendamentele pentru **(1)introducerea concediului paternal de 14 zile, (2) achitat 100% din fondul asigurărilor sociale.** Considerăm că doar în asemenea condiții concediul paternal ar putea asigura cele două obiective de bază: (i) să ofere timpul necesar taților de a fi alături de mamă și nou-născut în primele zile de la naștere și (ii) să contribuie la implicarea mai activă a taților în creșterea copiilor.

Adoptarea concediului paternal în forma propusă de Comisia Parlamentară Drepturile Omului și Relații Inter-etnice: 3 zile achitate din fondul de salarii a angajatorului, vor reduce semnificativ din utilitatea concediului deoarece: (i) există riscul ca unii angajatori să nu permită (direct sau indirect) angajaților să beneficieze de acest drept – menționăm că în majoritatea țărilor din UE concediul paternal este achitat din fondurile publice la 92% din valoarea salariului, (ii) perioada de 3 zile este destul de mică pentru ca tații să devină mult mai implicați în creșterea copilului – în țările UE perioada medie a concediului paternal este de 12,5 zile.

Ținând cont de constrângerile bugetare de moment, solicităm Parlamentul să opteze pentru următoarea formulă: (i) **introducerea perioade de 14 zile de concediu paternal**, (ii) **achitate 100% din Fondul Asigurărilor Sociale începând cu anul 2017.**

²**Codul Electoral, Articolul 79. Condițiile speciale pentru înregistrarea listelor de candidați** Numărul de candidați incluși în liste la data înregistrării nu poate fi mai mic de 51 de persoane și nici mai mare decât numărul de deputați în Parlament, prevăzut de Constituție, plus doi candidați supleanți. Dacă după înregistrare numărul de persoane incluse în lista de candidați se reduce sub minimul stabilit, înregistrarea nu se anulează, concurentul electoral fiind avertizat de către Comisia Electorală Centrală